

Ngày nhận bài: 11/9/2026; Ngày thẩm định: 13/9/2026; Ngày duyệt đăng: 21/9/2026.

ĐÁNH GIÁ RỦI RO CHÁY, NỔ TRONG ĐỐI MỚI PHƯƠNG THỨC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ PHÒNG CHÁY, CHỮA CHÁY, CỨU NẠN, CỨU HỘ Ở VIỆT NAM

Đại tá, PGS, TS ĐÀO HỮU DÂN

Nguyên Trưởng khoa Nghiệp vụ cơ bản, Học viện Phòng cháy chữa cháy và Cứu nạn cứu hộ

*Tác giả liên hệ: Đào Hữu Dân (Email: danbm3@gmail.com)

Tóm tắt: Bài viết phân tích sự cần thiết đưa đánh giá rủi ro cháy, nổ trở thành một thành tố của phương thức quản lý nhà nước về phòng cháy, chữa cháy, cứu nạn, cứu hộ (PCCC, CNCH); làm rõ các yếu tố cơ bản để đánh giá rủi ro tại cơ sở; cách đánh giá tổng hợp thành rủi ro chung của cơ sở. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất lộ trình áp dụng đánh giá mức độ rủi ro cháy, nổ tại Việt Nam.

Từ khóa: đánh giá rủi ro cháy, nổ; nguy cơ cháy, nổ; quản lý dựa trên rủi ro; quản lý nhà nước về phòng cháy, chữa cháy, cứu nạn, cứu hộ.

Abstract: This article analyzes the necessity of incorporating fire and explosion risk assessment as a component of state management methods for fire prevention, firefighting, and rescue; clarifies the basic elements for assessing risks at the facility; and explains how to comprehensively assess the overall risk of the facility. Based on this, the article proposes a roadmap for applying fire and explosion risk assessment in Vietnam.

Keywords: fire and explosion risk assessment; fire and explosion hazard; risk-based management; state management of fire prevention, firefighting, rescue.

1. Đặt vấn đề

Công tác PCCC, CNCH có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với bảo vệ tính mạng, sức khỏe con người, tài sản của nhà nước, tổ chức, cá nhân và bảo đảm trật tự, an toàn xã hội. Trong những năm qua, Việt Nam đã từng bước hoàn thiện hệ thống pháp luật, quy chuẩn, tiêu chuẩn về PCCC làm cơ sở pháp lý vững chắc cho quản lý nhà nước về PCCC, CNCH. Cùng với quá trình phát triển kinh tế, xã hội, các loại hình công trình, cơ sở sản xuất, kinh doanh, kho tàng, năng lượng và dịch vụ ngày càng đa dạng. Nhiều công nghệ mới xuất hiện, sử dụng các nguồn năng lượng, vật liệu và quy trình sản xuất mới. Ngay trong một cơ sở, nguy cơ cháy, nổ cũng có thể thay đổi theo nguyên liệu, công nghệ, công suất, khối lượng hàng hóa, cách thức lưu trữ và tổ chức vận hành.

Trong bối cảnh đó, một vấn đề cần được đặt ra đối với quản lý nhà nước là: các cơ sở cùng loại hình, cùng nhóm nguy hiểm cháy, nổ có nhất thiết phải được quản lý với cùng một mức độ và theo cùng một cách thức hay không?

Theo quy định của Nghị định số 105/2025/NĐ-CP, việc phân loại cơ sở thuộc diện quản lý theo loại hình, quy mô và tính chất nguy hiểm cháy, nổ được quy định tại Phụ lục I, Phụ lục II [1] là cần thiết để xác định đối tượng quản lý cũng như áp dụng các biện pháp quản lý cần thiết cho từng nhóm đối tượng. Tuy nhiên, việc phân loại này không phản ánh đầy đủ mức độ rủi ro thực tế của từng cơ sở. Thực tiễn cho thấy, hai cơ sở cùng nhóm nguy hiểm cháy, nổ có thể có mức rủi ro rất khác nhau do khác biệt về công nghệ, điều kiện vận hành, tổ chức mặt bằng, số lượng người, biện pháp bảo vệ và khả năng ứng phó.

Điều đó cho thấy sự cần thiết phải bổ sung đánh giá rủi ro cháy, nổ vào phương thức quản lý nhà nước về PCCC, CNCH. Đây không phải là yêu cầu thay thế hệ thống quy định hiện hành bằng một mô hình quản lý hoàn toàn mới, mà là bổ sung một công cụ để nhận biết rủi ro thực tế ở đâu, mức độ như thế nào và cần ưu tiên kiểm soát vấn đề gì. Tại Phiên họp thứ 6 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội ngày 04/9/2026 về dự án Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật PCCC và CNCH, đã nêu yêu cầu: tiếp tục rà soát, hoàn thiện các quy định chuyển từ tiền kiểm sang hậu kiểm, bổ sung các quy định cụ thể về cơ chế hậu kiểm, chia sẻ dữ liệu điện tử và quản lý mức độ rủi ro, giảm tần suất kiểm tra không cần thiết đối với các cơ sở ít có nguy cơ cháy, nổ [2]. Điều này cho thấy quản lý theo rủi ro không còn chỉ là một yêu cầu mang tính lý luận, mà đang trở thành một hướng tiếp cận gắn với yêu cầu hoàn thiện pháp luật và đổi mới phương thức quản lý. Tuy nhiên, muốn quản lý theo mức độ rủi ro thì phải giải quyết vấn đề nền tảng: xác định được mức độ rủi ro của cơ sở bằng một phương pháp có cơ sở khoa học, thống nhất, dễ áp dụng và có thể cập nhật theo sự thay đổi của cơ sở. Nói cách khác, đánh giá mức độ rủi ro phải trở thành một công cụ của quản lý, chứ không phải một thủ tục hành chính bổ sung.

2. Đánh giá rủi ro cháy, nổ – cơ sở của cách tiếp cận quản lý mới

Đánh giá rủi ro tại cơ sở.

Theo ISO 31000:2018 xác định quản lý rủi ro là một quá trình bao gồm nhận diện, phân tích, đánh giá, xử lý, theo dõi và trao đổi về rủi ro; đồng thời nhấn mạnh việc thiết kế quá trình quản lý rủi ro phù hợp với bối cảnh của tổ chức [4].

Trong PCCC, bước đầu tiên là nhận diện các yếu tố có khả năng dẫn đến cháy, nổ. Đó có thể là chất cháy, nguồn nhiệt, nguồn lửa, thiết bị điện, khí hoặc hơi dễ cháy, bụi cháy, hóa chất nguy hiểm, thiết bị chịu áp lực hoặc các điều kiện vận hành có khả năng phát sinh sự cố. Tuy nhiên, nguy cơ và rủi ro không phải là một khái niệm đồng nhất. Nguy cơ phản ánh sự tồn tại của nguồn hoặc điều kiện có khả năng gây ra sự cố. Rủi ro phản ánh mức độ nguy hiểm của sự cố đó trong điều kiện cụ thể, gắn với khả năng xảy ra và hậu quả

có thể gây ra. Vì vậy, đánh giá rủi ro cháy, nổ cần trả lời ba câu hỏi cơ bản: Nguy cơ nằm ở đâu? Khả năng xảy ra sự cố như thế nào? Nếu xảy ra thì hậu quả có thể đến mức nào? Về nguyên tắc, đánh giá rủi ro cần xem xét đồng thời khả năng xảy ra và mức độ hậu quả. Từ đó, có thể xác định: *Đánh giá mức độ rủi ro cháy, nổ tại cơ sở là quá trình nhận diện các mối nguy hiểm, xem xét khả năng phát sinh cháy, nổ, phân tích hậu quả có thể xảy ra và xem xét khả năng kiểm soát, ứng phó của cơ sở để xác định mức độ rủi ro, làm cơ sở lựa chọn và ưu tiên các biện pháp kiểm soát.*

Việc xem xét khả năng xảy ra có thể được tính toán theo định lượng hoặc theo định tính (mức thấp, trung bình và cao); tương tự như vậy mức độ rủi ro có thể được phân thành bốn mức: thấp, trung bình, cao và rất cao.

Khả năng thấp là khi sự cố khó xảy ra trong điều kiện vận hành bình thường và thường đòi hỏi sự xuất hiện đồng thời của những điều kiện bất thường hoặc nhiều yếu tố bất lợi. Khả năng trung bình là khi sự cố có thể xảy ra trong quá trình vận hành hoặc khi xuất hiện một số sai lệch, hư hỏng hoặc điều kiện không an toàn. Khả năng cao là khi các điều kiện dẫn đến cháy, nổ thường xuyên tồn tại hoặc khó được kiểm soát, làm cho sự cố có khả năng xảy ra tương đối dễ dàng.

Mức độ rủi ro phản ánh mức độ đáng quan tâm của rủi ro đối với con người, tài sản, hoạt động của cơ sở và các đối tượng có liên quan, được xác định trên cơ sở xem xét tổng hợp khả năng xảy ra và mức độ hậu quả, đồng thời tính đến khả năng phát triển, lan truyền và khả năng phòng ngừa, ứng phó sự cố. Rủi ro thấp là rủi ro có mức độ ảnh hưởng hạn chế và về cơ bản có thể được kiểm soát bằng các biện pháp hiện có. Rủi ro trung bình là rủi ro cần được quan tâm và có biện pháp kiểm soát, theo dõi phù hợp. Rủi ro cao là rủi ro có khả năng gây hậu quả đáng kể hoặc có khả năng xảy ra ở mức đáng chú ý, cần được ưu tiên giảm thiểu. Rủi ro rất cao là rủi ro có khả năng xảy ra và/hoặc hậu quả đặc biệt nghiêm trọng, có khả năng gây thiệt hại lớn đối với con người, tài sản hoặc phạm vi hoạt động của cơ sở và cần được ưu tiên kiểm soát ở mức cao nhất. Việc phân mức này trước hết nhằm tạo ra một ngôn ngữ

chung để nhận diện và ưu tiên xử lý rủi ro, không nhất thiết phải gắn với một giá trị định lượng hoặc một thuật toán phức tạp. IEC 31010:2019 cũng cho thấy đánh giá rủi ro có thể sử dụng nhiều kỹ thuật khác nhau, tùy thuộc mục đích, bối cảnh và mức độ phức tạp của đối tượng [5].

Để đánh giá rủi ro tại cơ sở theo hướng đơn giản, có thể tập trung vào năm nhóm yếu tố sau:

Thứ nhất, nguồn nguy hiểm cháy, nổ. Bao gồm chất cháy, chất dễ cháy; nguồn nhiệt, nguồn lửa; hệ thống và thiết bị điện; khí, hơi, bụi có khả năng cháy, nổ; hóa chất; máy móc, thiết bị và quá trình công nghệ có khả năng phát sinh sự cố.

Thứ hai, điều kiện làm phát sinh và phát triển cháy, nổ. Cần xem xét khả năng tiếp xúc giữa chất cháy và nguồn gây cháy, điều kiện nhiệt độ, áp suất, nồng độ, thông gió, tình trạng thiết bị, phương thức vận hành, bảo trì và những điều kiện bất thường.

Thứ ba, khả năng phát triển và lan truyền sự cố. Bao gồm tải trọng cháy, bố trí mặt bằng, khoảng cách, kết cấu, phân khoang, vật liệu, khả năng lan truyền lửa, khói, nhiệt và đối với nổ là khả năng tích tụ chất cháy, hình thành môi trường nổ và tác động đến các khu vực lân cận.

Thứ tư, mức độ ảnh hưởng và hậu quả có thể xảy ra. Bao gồm số lượng và đặc điểm người có mặt, khả năng thoát nạn, giá trị và tính chất tài sản, mức độ quan trọng của hoạt động, tác động đến công trình lân cận và môi trường.

Thứ năm, khả năng phòng ngừa, phát hiện, ứng phó và hạn chế hậu quả. Bao gồm tổ chức quản lý, kiểm soát nguồn nguy hiểm, hệ thống phát hiện và cảnh báo, phương tiện và hệ thống chữa cháy, điều kiện thoát nạn, lực lượng tại chỗ, khả năng xử lý ban đầu và điều kiện tiếp cận của lực lượng PCCC, CNCH.

Năm nhóm trên không nên được hiểu là năm loại điểm số bắt buộc. Đây là những phương diện chủ yếu cần xem xét để hình thành nhận định về khả năng xảy ra và mức độ hậu quả, từ đó xác định mức rủi ro. Theo hướng này, có thể hình dung quá trình đánh giá là nhận diện nguy cơ → đánh giá khả năng xảy ra → đánh giá hậu quả → xác định mức độ rủi ro.

- Về phương pháp đánh giá rủi ro

Đánh giá rủi ro thường dễ bị hiểu là phải có công thức, ma trận hoặc thuật toán. Tuy nhiên, theo IEC 31010:2019 có nhiều kỹ thuật đánh giá rủi ro khác nhau và việc lựa chọn kỹ thuật phải phù hợp với mục đích, hoàn cảnh và mức độ phức tạp [5]. Vì vậy, trong giai đoạn đầu, có thể ưu tiên đánh giá định tính hoặc bán định lượng đơn giản, nhằm xác định:

Nguy cơ nào đáng chú ý;

Khả năng xảy ra ở mức nào;

Hậu quả có thể đến đâu;

Rủi ro thuộc mức thấp, trung bình, cao hay rất cao;

Biện pháp khắc phục nào cần ưu tiên.

Khi đã có hệ thống cơ sở dữ liệu đầy đủ, thống nhất được số hoá; năng lực chuyên môn và yêu cầu quản lý phát triển và nâng cao, phương pháp đánh giá có thể từng bước nâng lên mức độ chuyên sâu hơn.

- Đánh giá theo khu vực, bộ phận và tổng hợp rủi ro của cơ sở

Một cơ sở thường không đồng nhất về nguy cơ cháy, nổ. Trong cùng một nhà máy có thể có khu sản xuất, kho nguyên liệu, kho thành phẩm, phòng điện, trạm biến áp, văn phòng và các khu vực phụ trợ. Do đó, đối với cơ sở có nhiều khu vực, bộ phận hoặc quá trình có đặc điểm nguy hiểm khác nhau, nên đánh giá rủi ro theo từng khu vực hoặc bộ phận trước khi xác định rủi ro chung của cơ sở.

Trình tự đánh giá có thể được khái quát: Phân chia khu vực/bộ phận → nhận diện nguy cơ → đánh giá khả năng xảy ra và hậu quả → xác định mức rủi ro từng khu vực → xác định khu vực rủi ro chi phối → xem xét lan truyền và tác động qua lại → xác định rủi ro chung của cơ sở.

Mỗi khu vực có thể được nhận định ở một trong bốn mức: thấp, trung bình, cao hoặc rất cao. Tuy nhiên, rủi ro chung của cơ sở không nên được xác định bằng cách cộng hoặc lấy giá trị trung bình cơ học của các khu vực. Việc tổng hợp cần dựa trên ba nguyên tắc.

Một là, chú ý khu vực có rủi ro chi phối. Một khu vực có rủi ro rất cao có thể quyết định đáng kể mức độ rủi ro chung của cơ sở.

Hai là, xem xét khả năng lan truyền và tác động qua lại. Một khu vực có rủi ro trung bình nhưng có khả năng truyền cháy sang khu vực nguy hiểm hơn hoặc khu vực tập trung đông người có thể làm thay đổi đáng kể rủi ro chung.

Ba là, xem xét hậu quả ở quy mô toàn cơ sở. Một sự cố tại một khu vực có thể gây đình trệ toàn bộ hoạt động, ảnh hưởng đến cộng đồng xung quanh hoặc tạo ra chuỗi sự cố liên hoàn.

Từ đó, có thể xác lập nguyên tắc tổng hợp: Rủi ro của cơ sở được xác định trên cơ sở xem xét rủi ro của các khu vực, bộ phận và quá trình có nguy cơ; trong đó chú ý đến khu vực có rủi ro chi phối, khả năng lan truyền và tác động qua lại giữa các khu vực, cùng với hậu quả tổng thể của sự cố.

Đây là cách tiếp cận đơn giản nhưng có ý nghĩa thực tiễn, bởi nó tránh được cả hai cách hiểu cực đoan: lấy rủi ro cao nhất làm rủi ro của toàn bộ cơ sở một cách máy móc, hoặc cộng cơ học tất cả các rủi ro thành phần.

- Đánh giá rủi ro phải gắn với kiểm soát rủi ro

Giá trị của đánh giá rủi ro không nằm ở việc tạo ra một kết quả phân loại, mà ở việc kết quả đó dẫn đến hành động. Sau khi đánh giá, cơ sở cần xác định: nguồn nguy hiểm nào cần loại bỏ hoặc giảm; điều kiện nào cần kiểm soát để ngăn ngừa cháy, nổ; khu vực nào cần tăng cường phát hiện, cảnh báo, chữa cháy; vấn đề nào liên quan đến thoát nạn, cứu hộ, cứu nạn cần ưu tiên; biện pháp nào cần thực hiện ngay và biện pháp nào có thể thực hiện theo lộ trình. Như vậy, đánh giá rủi ro tạo thành một chu trình từ nhận diện → đánh giá → kiểm soát → theo dõi → đánh giá lại. Khi có thay đổi đáng kể về công nghệ, nguyên liệu, công suất, mặt bằng, số lượng người hoặc phương thức vận hành thì rủi ro cũng cần được xem xét lại.

- Cơ sở là chủ thể đầu tiên đánh giá và kiểm soát rủi ro

Người đứng đầu cơ sở và người trực tiếp quản lý hoạt động PCCC là những người hiểu rõ nhất về công nghệ, nguyên liệu, thiết bị và điều kiện vận hành. Vì vậy, đánh giá rủi ro trước hết phải trở thành một công cụ tự quản lý của cơ sở. Ở mức đơn giản, cơ sở có thể trả lời các câu hỏi:

Nguồn nguy hiểm cháy, nổ chủ yếu ở đâu?

Điều kiện nào có thể làm phát sinh sự cố?

Nếu xảy ra, sự cố có thể phát triển và lan truyền đến đâu?

Ai và cái gì có thể bị ảnh hưởng?

Các biện pháp hiện có kiểm soát nguy cơ đến mức nào?

Điểm yếu lớn nhất cần khắc phục là gì?

Khi điều kiện hoạt động thay đổi, rủi ro có thay đổi không?

Cách tiếp cận này phù hợp với tư duy quản lý rủi ro hiện đại, trong đó người có trách nhiệm phải đánh giá nguy cơ, xác định những người có thể bị ảnh hưởng, xác định các biện pháp giảm rủi ro và thường xuyên rà soát tại chính cơ sở của mình [6].

- Cơ quan quản lý nhà nước sử dụng kết quả đánh giá để xác định trọng tâm quản lý cần tập trung nguồn lực

Khi cơ sở đã trở thành chủ thể đầu tiên nhận diện và đánh giá rủi ro, vai trò của cơ quan quản lý nhà nước có thể từng bước chuyển mạnh hơn sang hướng dẫn, kiểm tra, giám sát và tập trung nguồn lực vào các rủi ro đáng chú ý. Điều đó tạo ra mối quan hệ: Cơ sở tự đánh giá và kiểm soát → cơ quan quản lý hướng dẫn, kiểm tra → xác định trọng tâm quản lý → cơ sở khắc phục → đánh giá lại. Kết quả đánh giá rủi ro có thể trở thành một trong những thông tin giúp cơ quan quản lý xác định cơ sở nào cần quan tâm nhiều hơn, khu vực nào cần tập trung kiểm tra, vấn đề nào cần hướng dẫn hoặc yêu cầu khắc phục trước. Đây là điểm khác biệt căn bản giữa quản lý theo rủi ro và quản lý đồng đều theo đối tượng mà chúng ta đang áp dụng theo các quy định của pháp luật về PCCC và CNCH hiện hành.

3. Đề xuất lộ trình áp dụng tại Việt Nam

Việc áp dụng quản lý dựa trên mức độ rủi ro không nên thực hiện bằng cách thay thế ngay toàn bộ phương thức quản lý hiện hành. Cần coi đánh giá rủi ro là một lớp công cụ mới bổ sung cho hệ thống quản lý PCCC, CHCN hiện có và phải được quy định trong Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật PCCC và CNCH, được cụ thể hoá một bước trong Nghị định của Chính phủ, lộ trình áp dụng được đề xuất như sau:

Giai đoạn thứ nhất: xây dựng và chuẩn hóa phương pháp. Trước hết cần nghiên cứu, đề xuất Bộ Công an ban hành Thông tư hướng dẫn về: khái niệm và nguyên tắc đánh giá rủi ro cháy, nổ; đối tượng và phạm vi đánh giá; các nhóm tiêu chí; thang phân loại mức độ rủi ro; phương pháp đánh giá định tính; nguyên tắc tổng hợp rủi ro ở các khu vực, bộ phận thành rủi ro của cơ sở; trách nhiệm của cơ sở trong tự đánh giá; cập nhật và kiểm soát rủi ro. Trong giai đoạn đầu, không nên đặt yêu cầu quá cao về dữ liệu hay tính toán. Mục tiêu quan trọng nhất là tạo ra một ngôn ngữ chung về mức độ rủi ro giữa cơ sở và cơ quan quản lý. Theo đó, mỗi khu vực/bộ phận của cơ sở chỉ nên xem xét 5 nhóm tiêu chí: nguồn nguy hiểm cháy, nổ; khả năng hình thành điều kiện cháy, nổ; khả năng phát triển, lan truyền sự cố; đối tượng và mức độ hậu quả có thể chịu tác động; khả năng phòng ngừa, phát hiện, chữa cháy, thoát nạn và cứu nạn, cứu hộ (nội dung từng nhóm tiêu chí đã trình bày ở phần trên). Từ 5 nhóm này, người đánh giá đưa ra hai nhận định về khả năng cháy xảy ra (thấp, trung bình, cao) và mức độ rủi ro (thấp, trung bình, cao, rất cao). Việc xây dựng tiêu chí có khung chung áp dụng cho các loại hình cơ sở và đưa ra những tiêu chí riêng phù hợp với loại hình cơ sở đặc thù. Đối với cơ sở có nhiều khu vực, cần đánh giá từ khu vực, bộ phận hoặc quá trình rồi tổng hợp lên cấp cơ sở. Việc tổng hợp không nên thực hiện bằng phép cộng hoặc trung bình cơ học mà phải xem xét rủi ro chi phối, khả năng lan truyền, tác động qua lại và hậu quả tổng thể.

Giai đoạn thứ hai: thí điểm và hoàn thiện. Có thể lựa chọn một số nhóm cơ sở có đặc điểm nguy hiểm cháy, nổ khác nhau (cơ sở sản xuất, kho hàng, cơ sở tập trung đông người, cơ sở có công nghệ hoặc năng lượng đặc thù) thí điểm. Kết quả thí điểm cần được sử dụng để kiểm nghiệm ba vấn đề: tính dễ hiểu của tiêu chí; khả năng tự thực hiện của cơ sở; và mức độ tương thích giữa kết quả tự đánh giá với thực tế quản lý, kiểm tra. Đây cũng là giai đoạn xác định những trường hợp cần chuyển từ đánh giá định tính sang đánh giá chuyên sâu.

Giai đoạn thứ ba: số hóa và tích hợp vào quản lý nhà nước. Sau khi phương pháp được chuẩn hóa,

cần xây dựng công cụ điện tử để cơ sở thực hiện tự đánh giá và cập nhật kết quả. Mỗi cơ sở có thể hình thành một hồ sơ rủi ro điện tử, trong đó thể hiện mức độ rủi ro hiện tại, các khu vực có nguy cơ cao, những yếu tố làm tăng rủi ro, các biện pháp kiểm soát và lịch sử thay đổi.

Đối với cơ quan quản lý nhà nước, dữ liệu này cho phép chuyển từ quản lý theo danh sách đơn thuần sang quản lý theo thông tin về mức độ rủi ro. Cơ sở có mức rủi ro thấp có thể được giảm tần suất kiểm tra hoặc giao chủ cơ sở tự kiểm tra, đánh giá; cơ sở có rủi ro cao cần được ưu tiên hướng dẫn, kiểm tra, giám sát hoặc yêu cầu khắc phục. Như vậy, cùng với định hướng chia sẻ dữ liệu điện tử và quản lý mức độ rủi ro đang được đặt ra trong quá trình sửa đổi pháp luật PCCC và CNCH, đánh giá rủi ro tại cơ sở có thể trở thành cầu nối giữa tự chủ của cơ sở, chuyển đổi số và quản lý nhà nước dựa trên rủi ro.

Giai đoạn thứ tư: phát triển quản lý thích ứng theo rủi ro. Khi cơ sở dữ liệu được tích lũy đủ lớn, cơ quan quản lý có thể tiến tới phân tích xu hướng rủi ro theo loại hình, ngành nghề, địa bàn và nguyên nhân; xác định nhóm cơ sở có nguy cơ cao; dự báo những khu vực hoặc loại hình cần tập trung nguồn lực; đồng thời từng bước ứng dụng các công cụ phân tích dữ liệu và tự động hóa. Khi đó, quản lý nhà nước về PCCC, CNCH có thể chuyển dần từ mô hình xác định đối tượng theo quy định của Nhà nước sang mô hình xác định đối tượng trên cơ sở nhận diện và đánh giá rủi ro, phân loại mức độ rủi ro, lựa chọn mức độ quản lý phù hợp và kiểm soát và cập nhật rủi ro. Cần chú ý rằng đây không phải sự thay thế hoàn toàn phương thức quản lý hiện hành, các yêu cầu pháp luật, quy chuẩn, tiêu chuẩn và trách nhiệm bảo đảm an toàn vẫn là nền tảng. Điểm thay đổi là mức độ rủi ro trở thành một căn cứ để xác định trọng tâm và cường độ quản lý.

4. Kết luận

Sự đa dạng và biến đổi nhanh của các hoạt động sản xuất, kinh doanh, công nghệ và nguồn năng lượng đang đặt ra yêu cầu phải tiếp tục đổi mới phương thức quản lý nhà nước về PCCC, CNCH. Hệ thống phân loại đối tượng, quy chuẩn, tiêu chuẩn và các yêu cầu an toàn vẫn là nền tảng không thể thay thế, nhưng cần

được bổ sung bằng thông tin về mức độ rủi ro thực tế của từng cơ sở. Đánh giá rủi ro cháy, nổ có thể trở thành một công cụ quan trọng cho sự đổi mới đó. Từ góc độ quản lý nhà nước, đánh giá rủi ro trở thành cầu nối giữa tự quản lý của cơ sở và quản lý của Nhà nước, cơ sở chủ động nhận diện, đánh giá và kiểm soát nguy cơ, cơ quan quản lý sử dụng thông tin về rủi ro để hướng dẫn, kiểm tra và tập trung nguồn lực vào những nơi cần thiết.■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Chính phủ (2025), *Nghị định số 105/2025/NĐ-CP ngày 15/5/2025 quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ*, Hà Nội.
2. Minh Khuê, Cao Hoàng, Nguyễn Hùng (2026), *Chuyển từ tiền kiểm sang hậu kiểm nhưng cần rõ trách nhiệm về phòng cháy, chữa cháy*.
<https://quochoi.vn/tintuc/Pages/tin-hoat-dong-cua-quoc-oi.aspx?ItemID=101386>
3. Quốc hội (2024), *Luật Phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ số 55/2024/QH15*, Hà Nội.
4. International Organization for Standardization (ISO) (2018), *ISO 31000:2018 – Risk management — Guidelines*, Geneva: ISO.
5. International Organization for Standardization/International Electrotechnical Commission (ISO/IEC) (2019), *IEC 31010:2019 – Risk management — Risk assessment techniques*, Geneva: ISO/IEC.
6. Home Office, United Kingdom (2025), *Fire safety risk assessment: 5-step checklist*, UK Government.
7. Home Office, United Kingdom, *Fire safety risk assessment: offices and shops*, UK Government.
8. International Organization for Standardization (ISO) (2018), *ISO 31000:2018 – Risk management — Guidelines*, Geneva: ISO.